

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3011/2023. (I. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 102.K.706.241/2021/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Fazekas Tamás ügyvéd) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján, amelyben kérte a Fővárosi Törvényszék 102.K.706.241/2021/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a támadott bírói döntés sérti az Alaptörvény VI. cikkének (1) bekezdését, XV. cikkének (2) bekezdését, a XXIV. cikkének (1) bekezdését és a XXVIII. cikkének (7) bekezdését.
- [2] A támadott bírósági ítélet alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozó 2021. február 5-én 11 óra körüli időpontban egy barátjával beszélgetve sétált Budapesten a II. kerületben, amikor a Lövőház utca és Fény utca kereszteződésében velük szemben rendőri intézkedést foganatosítottak. Az intézkedő rendőrök igazoltatás közben felszólították az indítványozót arra, hogy egy közeli padra pakolja ki a zsebeinek a tartalmát, majd az indítványozóval azonos nemű rendőr ezt követően a kabát és nadrágzsebekbe benyúlva meggyőződött arról, hogy az indítványozó a kérésnek eleget tett-e. A rendőrnő átvizsgálta az indítványozó iratait, bankkártyáját, személyes tárgyait, közben felszólította őt, hogy a zsebéből vegye ki a kezét. Mivel a rendőrök semmilyen tiltott dolgot nem találtak, az intézkedést befejezték és távoztak a helyszínről.
- [4] Az indítványozó ezt követően előterjesztett – az igazoltatás és a ruházatátvizsgálás jogalapját, szükségességét, indokoltságát kétségbe vonó, az intézkedést megalázőnak, emberi méltóságot sértőnek minősítő – panaszát elsőfokú hatóságként eljárva a Budapesti Rendőr-főkapitányság II. Kerületi Rendőrkapitányság vezetője elutasította, ezt a döntést másodfokú hatóságként Budapest Rendőrfőkapitánya határozatával helybenhagyta.
- [5] 1.2. A Fővárosi Törvényszék 102.K.706.241/2021/10. számú ítéletével az indítványozónak a másodfokú határozattal szemben benyújtott keresetét részben megalapozottnak találta. A bíróság a megelőző eljárás adatai alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy az intézkedő rendőröknek – a perbeli időpontban és helyszínen – kifejezett feladata volt a kábítószer fogyasztással és terjesztéssel kapcsolatos bűncselekmények feltárása. A bíróság ítéletében megállapította: a ruházat átvizsgálását a későbbiekben végző rendőr jelezte az indítványozó gyanús viselkedését, továbbá az eligazításon is megjelölt profilú elkövetői körre jellemző külső és az indítványozó megjelenése közötti – az igazoltatást végző rendőr által vélt – hasonlóság kellő alapot adott az intézkedés megkezdésére. Ennek okán a bíróság szerint a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdés a) pontja szerinti igazoltatás jogszerű volt. Kiemelte a bíróság, hogy osztja azt az indítványozói álláspontot, miszerint önmagában a megjelenés, a ruházat, vagy az életkor – további specifikus feltételek fennállásának hiányában – nem adhat törvényes alapot az intézkedésre, azonban a perbeli esetben az igazoltatásra nem a fentiek egyike miatt került sor.
- [6] Nem találta viszont a bíróság megalapozottnak a másodfokú jogerős határozatot a ruházatátvizsgálás vonatkozásában. Az Rtv. 29. § (6) bekezdése szerint ugyanis a rendőr az igazoltatott személy ruházatát átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés gyanúja szükségessé teszi. Mivel az igazoltatás az Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontja szerint történt, és az indítványozó igazolta magát, nem volt helye az Rtv. 29. § (6) bekezdés első fordulata alkalmazásának, hiszen a személyazonosság megállapítása megtörtént, azt viszont az alperes nem iga-

zolta, hogy a ruházátvizsgálás további vagylagos feltételeinek valamelyike (közrendet, közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény, vagy szabálysértés gyanúja) fennállt volna.

- [7] A rendőri fellépés módját illetően viszont a bíróság nem találta jogszerűtlennek azt a rendőri felszólítást, hogy az intézkedés végrehajtása alatt az indítványozó a kezét vegye ki a zsebéből. E körben a bíróság elfogadta a rendőrnő azon tanúvallomását, miszerint az indítványozó zsebében lehetett (volna) olyan közbiztonságra veszélyes tárgy, vagy eszköz, ami a rendőrök testi épségének veszélyeztetésével járhat. A bíróság továbbá a rendőri felszólítás módját illetően sem talált olyan ténybeli adatot, ami az indítványozó emberi méltóságának megsértését igazolta volna.
- [8] 1.3. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Kfv.III.37.438/2022/2. számú végzésével az indítványozó felülvizsgálati kérelmének befogadását megtagadta.
- [9] Végzésének indokolásában a Kúria előjáróban rögzítette, hogy bár az indítványozó felülvizsgálati kérelmében a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pontjának *ab)* és *ad)* alpontjára hivatkozott, a befogadási kérelemben megjelölt indokok mellett a Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdésében megjelölt valamennyi ok alapján megvizsgálta a kérelmet és megállapította, hogy a befogadás feltételei nem állnak fenn.
- [10] A Kúria végzésének indokolásában – egyebek mellett – megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem nem vett fel olyan, az ügy érdemét adó elvi jelentőségű jogkérdést, amellyel kapcsolatban a bírói gyakorlat nem egységes, illetve nem valószínűsíthető, hogy jelen ügy kapcsán a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, a jogegység megbomlásának veszélye állna fenn.
- [11] A Kúria megítélése szerint továbbá tárgyi ügy a jogalanyok széles körét sem közvetett, sem közvetlen módon nem érinti, a felvetett jogkérdések tömeges számban történő előfordulása nem észlelhető, így a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont, *ab)* alpont szerint a felvetett jogkérdés különleges súlyát, illetve társadalmi jelentőségét sem tartotta megállapíthatónak. Végül megállapította, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmében hivatkozott jogszabálysértések fennállásuk esetén sem minősülnek olyan jogsértésnek, amelyek kimerítenék a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont, *ad)* alpontban foglaltakat.
- [12] 2. Az indítványozó főtítkári felhívásra kiegészített, egységes szerkezetbe foglalt alkotmányjogi panaszában állította, hogy a Fővárosi Törvényszék 102.K.706.241/2021/10. számú ítéletének jogértelmezése sértette az Alaptörvény VI. cikkének (1) bekezdését, XV. cikkének (2) bekezdését, a XXIV. cikkének (1) bekezdését és a XXVIII. cikkének (7) bekezdését az alábbiak szerint.
- [13] Az indítvány szerint a tárgyi ügyben a magánélethez való jogba történő önkényes beavatkozásnak kell tekinteni a mindenféle ténybeli és jogi alapot nélkülöző, a tisztességes hatósági eljárás követelményébe ütköző, egyben diszkriminatív igazoltatást és ruházátvizsgálást. A támadott ítélet ezzel szemben egy olyan állampolgár igazoltatását minősítette jogszerűnek, aki arra semmilyen okot nem adott, és a rendőri intézkedést semmilyen adat, objektív információ nem alapozta meg, arra kizárólag a helyszín és az életkor alapján kerülhetett sor. Az ítélet szerint ugyanis elegendő – statisztikai adatok nélkül – hivatkozni arra, hogy egy adott területen elszaporodtak bűncselekmények, és az indítványozó mondvacsinált indokok alapján lett gyanús azzal, hogy nem nézett a rendőr szemébe.
- [14] Nem vitatja az indítványozó azt, hogy a rendőrség feladata a bűncselekmények megelőzése és felderítése az Alaptörvény 46. cikk (1) bekezdése alapján, azonban ha „egy adott területen (akár a kábítószeres) bűncselekmények száma elszaporodik, akkor azt adatokkal kell alátámasztani, amennyiben ezen cselekményeket a rendőrség konkrét információi szerint és a tények alapján adott ruházatú, viselkedésű, ápoltsági szintű, életkorú, szociális státuszú stb. személyek követik el, azt szintén okadatolni kell”.
- [15] Az indítványozói álláspont szerint jelen ügyben a rendőrök szubjektív érzése nem fogadható el indokként, az igazoltatás nyilvánvalóan önkényes volt, hiszen az az okszerűtlen állítás, hogy az indítványozó viselkedése gyanús volt, mert nem nézett a rendőr szemébe, semmiféle jogszerűtlen magatartást nem indikál.
- [16] A tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot sértette az indítvány szerint az a rendőri felszólítás, hogy az indítványozó vegye ki a kezét a zsebéből, az indítványozó szerint ugyanis az igazoltatás közterületen, februárban zajlott, de még akkor is joga lett volna zsebre tenni a kezét, ha nem fázik.
- [17] Végül az indítványozó sérelmezte, hogy bár az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr köteles lett volna az intézkedést követően kioktatni a törvény szerinti panasztétel lehetőségéről, módjáról és határidejéről,

ez a tájékoztatás nem történt meg, amely mulasztás a jogorvoslathoz való joga sérelmét eredményezte, még akkor is, ha utóbb határidőben panasszal élt az intézkedéssel szemben.

- [18] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [19] 3.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek az alkotmányjogi panaszra is vonatkozó feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése tartalmazza.
- [20] 3.2. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék ítéletét 2022. március 29-én, míg a Kúria végzését 2022. július 4. napján vette át, az alkotmányjogi panaszt 2022. augusztus 24-én – a kúriai döntéshez képest az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül – nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, valamint a Fővárosi Törvényszék 102.K.706.241/2021/10. számú ítélete vonatkozásában az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését, XV. cikkének (2) bekezdését, a XXIV. cikke (1) bekezdését, és a XXVIII. cikkének (7) bekezdését illetően tartalmazza az indítvány az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét továbbá annak indokolását, és kifejezett kérelmet a hivatkozott számú ítélet megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló közigazgatási peres eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint azonban az indítványozó nem állította a Kúria végzésének alaptörvény-ellenességét, nem kérte annak megsemmisítését, és nem terjesztett elő indokolást e döntésnek, mint a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek az alaptörvény-ellenességére vonatkozóan. Az alkotmányjogi panaszban és annak kiegészítésében az indítványozó kizárólag a hatósági döntések és a Fővárosi Törvényszék ítélete alaptörvény-ellenességére vonatkozó indokolást terjesztett elő, azonban az Fővárosi Törvényszék 102.K.706.241/2021/10. számú ítélete ellen határidőben alkotmányjogi panaszt nem nyújtott be.
- [22] 4. Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve, az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján mérlegelve úgy döntött, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz a fentiek okán nem felelt meg az Abtv. 52. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. december 13.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2004/2022.

• • •